

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1950

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. **Σ. Δοντᾶς** παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Θ. Μαρσέλου, «*Τὸ ψάρεμα καὶ τὰ ψάρια*», Ἀθῆναι, εἶπε τὰ ἑξῆς :

Τὸ βιβλίον τοῦτο, πρωτότυπον εἰς τὸ εἶδος του, ἐγράφη ἀπὸ ἐρασιτέχνην ψαροᾶν, μανιωδῶς ἀλιεύοντα ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας, τὸν ὅποιον ἡ λατρεία πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ζωϊκὸν κόσμον της ὥθησε νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ μελετᾷ τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὴν ζητήματα.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μακροτάτης πείρας του ὁ κ. Μαρσέλλος ἔγραψε τὸ βιβλίον αὐτὸ εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν τῶν ἀλιέων, διότι πρὸς αὐτοὺς ἀπευθύνεται διὰ νὰ τοὺς μεταδώσῃ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς γνώσεις ποὺ ἀπέκτησεν ἀπὸ τὴν ἀλιείαν.

Εἰς τοῦτο ἀναφέρει τοὺς ποικίλους τρόπους τῆς ἀλιείας τῶν διαφόρων ψαριῶν, τὰ ὅποια περιγράφει λεπτομερῶς καὶ ἀπεικονίζει, ὡς καὶ τὰ ἀλιευτικὰ ἐργαλεῖα, ἄγκιστρα, δίκτυα κλπ. καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς των, τὰ γνωρίσματα τῆς θαλάσσης καὶ ἰδίως τοῦ βυθοῦ της ἐκ τῶν ὁποίων κυρίως ἐξαρτᾶται τὸ εἶδος καὶ ἡ ἀφθονία τῶν ψαριῶν. Διότι κάθε εἶδος ἐξ αὐτῶν προτιμᾷ ἐκεῖνα τὰ μέρη εἰς ὅσα εὐρίσκει τὴν κατάλληλον τροφήν καὶ ὅπου ἀφήνει τὰ αὐγά του διὰ τὴν γονιμοποίησιν. Π.χ. ὅπου ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης εἶναι στρωτὸς μὲ πράσινα, κόκκινα καὶ ἄσπρα κλαδάκια καὶ φύλλα, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν ψαροῶν *τραγάναν*, ἐκεῖ εὐρίσκονται συνήθως ἀφθονα ψάρια ἐκλεκτά, δηλ. λιθρίνια, συναγρίδες, φαγκριά, σφυρίδες καὶ ἄλλα εἶδη.

Ἐναλόγου συστάσεως βυθός, ἀλλὰ ἀνώμαλος καὶ πετρώδης, ὀνομάζεται *τροκάδα* καὶ ἔχει ἐπίσης ἀφθονα καὶ ἐκλεκτὰ ψάρια. Εἰς ἀνωμάλους βυθοὺς μὲ

βράχους άκανονίστους καὶ κοιλώματα εὐρίσκονται συνήθως μεγάλα πετρόψαρα, σφυρίδες, ροφοὶ καὶ στῆρες, ἐνῶ εἰς τὰ ἀμμολασπώδη μέρη, τοῦ μὲν πελάγους ὑπάρχουν οἱ μεγάλοι βλάχοι, τῆς δὲ ἀκρογιαλιᾶς λαβράκια, τσιπούρες καὶ κέφαλοι.

Εἰς μέρη μὲ ἄφθονα φύκια ζοῦν μαρίδες, σπάροι, πέγκες, χάνοι, μουγγριά. Εἰς τὰ πετρώδη μέρη τῆς ἀκρογιαλιᾶς εὐρίσκονται κέφαλοι, μουγγριά, κωβιοί, σμέρνες, σαργοί, μελανούρια, σκαθάρια. Πολλὰ ψάρια διαφόρων εἰδῶν συναθροίζονται εἰς τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, πηγαίνουν δὲ ἐκεῖ διὰ νὰ φάγουν τὴν ἄφθονον τροφήν ποὺ παρασῆρει ὁ ποταμὸς ἀπὸ τὴν ξηράν. Ἐκεῖ ὅμως καταδοκοῦν συχνὰ οἱ καρχαρία, διότι εὐρίσκουν ἄφθονον λείαν.

Πολὺ ἐνδιαφέρον εἶναι καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ βιβλίου περὶ τοῦ καιροῦ, μὲ πολλὰς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις, πρακτικὰς καὶ πολὺ χρησίμους εἰς τοὺς ναυτικούς, τοὺς προσκόπους καὶ τοὺς ἑρασιτέχνας. Δίδονται εἰς τούτους πολλὰι πληροφορία καὶ ὁδηγία περὶ τῶν ἀνέμων, τῆς σελήνης, τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, τῶν βαρομέτρων καὶ θερμομέτρων, τῶν καιρικῶν χαρτῶν, τῶν νεφῶν καὶ τῆς σημασίας των καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ καιροῦ ἐπὶ τῶν ψαριῶν.

Μετὰ τὰ ψάρια, περιγράφονται τὰ διάφορα μαλάκια (ὀκταπόδια, σουπιές, καλαμάρια, θράψαλα), τὰ μαλακόστρακα (ἀστακοί, καραβίδες, καβούρια, γαρίδες) καὶ διάφορα ἄλλα θαλασσινά, ὅπως οἱ ἄχινοί, κυδώνια, ἀχιβάδες, στρείδια, πίννες κλπ.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἐκτίθενται αἱ ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως διὰ τὸ ἄλιευτικὸν πρόβλημα, ὅπως τὸ βλέπει οὗτος ἀπὸ τὴν σκοπιάν του. Γράφει δὲ σχετικῶς ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἐνῶ κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, μετὰ τὴν Νορβηγίαν, ὡς πρὸς τὸ ἀνάπτυγμα τῶν παραλίων, εὐρίσκεται πολὺ χαμηλὰ εἰς τὴν ἀλιείαν. Προπολεμικῶς ἡ ἑλληνικὴ ἀλιεία μόλις ἔφθανε τὰς 26 χιλιάδας τόννους, μὲ ἀναλογίαν περίπου 4 κιλῶν ψαριῶν κατ' ἔτος διὰ κάθε κάτοικον, ἐνῶ εἰς κάθε Ἰταλὸν ἀναλογοῦν 16 κιλὰ, εἰς κάθε Ἕλληνα 30 καὶ εἰς κάθε Νορβηγὸν 230 κιλὰ.

Διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς θαλάσσης γράφει, ὅτι αὕτη γίνεται μὲ μέσα πτωχὰ καὶ χωρὶς σύστημα. Ὁ Ἕλλην ψαρεῆς γνωρίζει ἀπὸ τὴν πείραν του, ὅτι τὸν Μάϊον θὰ ζητήσῃ τὸ τάδε ψάρι εἰς τὸ τάδε μέρος, γνωρίζει ἐπίσης τὸ βάθος καὶ τὴν σύστασιν τοῦ βυθοῦ, τοῦ λείπουν ὅμως πολλὰ ἄλλα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξακριβώσῃ μόνος του.

Κάθε παρατήρησις γίνεται ἐμπειρικῶς καὶ παραμένει μυστικὴ ἐντὸς στενοῦ κύκλου τῶν ψαράδων ἐνὸς τόπου, χωρὶς νὰ ἐλέγχεται καὶ νὰ συστηματοποιῆται μὲ τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης.

Ὅταν ὁ ψαρεῆς ἀνακαλύψῃ κατὰ τύχην ψάρια ὑπάρχοντα εἰς ἕνα μέρος,

κρατεῖ τὴν περιοχὴν αὐτὴν μυστικῶς καὶ προσπαθεῖ, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ τὰ ψαρέψῃ μόνος του.

Ὅχι σπανίως γίνεται τὸ ἔξῃς τέχνασμα ὑπὸ τῶν ἐπαγγελματιῶν. Ἐνα γοῖ-γοῖ, ποῦ ἀπὸ ἄγνωστον μέρος ἔτυχε νὰ φέρῃ ἄφθονα ψάρια, ἀνάβει τὶς λάμπες του εἰς ἓνα ἀδιάφορον σημεῖον τῆς θαλάσσης διὰ νὰ παραπλανήσῃ τὰ ἄλλα ἄλιευτικά, καὶ ὅταν νυκτώσῃ καλὰ, ἀφήνει ὀλίγες λάμπες εἰς αὐτὸ τὸ μέρος νὰ φωτίζουσι ἀνωφελῶς, τὸ δὲ γοῖ-γοῖ μὲ τὶς ἄλλες λάμπες σβηστὲς πηγαίνει εἰς τὸ μεμακρυσμένον μέρος ποῦ εἶχεν ἀνακαλύψει τὰ ψάρια τὴν περασμένη νύκτα καὶ ἐργάζεται ἐκεῖ ἄνευ συναγωνιστοῦ.

Τέλος ὁ κ. Μαρσέλλος προτείνει διάφορα μέτρα διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἀλιείας τῶν μεταναστευτικῶν ψαριῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τεράστια κοπάδια διαφεύγουσι, καθὼς γράφει, ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μας.

Αἱ πληροφορίες τὰς ὁποίας δίδει τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι πολὺ καλαὶ καὶ ὠφέλιμοι, τόσον διὰ τοὺς ἐπαγγελματίας, ὅσον καὶ τοὺς ἔρασιτέχνας ἄλιεις, διότι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν δύναται ν' αὔξηθῇ σημαντικῶς ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀλιείας καὶ διὰ τοῦτο ὁ συγγραφεὺς εἶναι ἄξιος πολλῶν συγχαρητηρίων.

Τὸ Ὑδροβιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ ὁποίου κυριώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν γλυκέων ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος αὔξησις τῆς ἀλιείας εἰς βαθμὸν ἐξασφαλίζοντα ἐπαρκῆ διατροφήν τοῦ λαοῦ, εὐτυχῶς δὲ διὰ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων εὐοιῶνων παρατηρήσεων φαίνεται ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ, μετὰ χαρᾶς βλέπει πάντα συνεργαζόμενον πρὸς τὸν κοινωφελῆ τοῦτον σκοπόν.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΦΑΚΕΛΟΥ

Γίνεται δεκτὴ ἡ κατάθεσις ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας κλειστοῦ φακέλου ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Στεργιοπούλου.